

Trnavská univerzita v Trnave
Právnická fakulta

Agentúrne zamestnávanie, nelegálna a fraudulentná práca

RNDr. Miroslava Kordošová, PhD

workshop na tému
„BOZP a nové technológie“

Trnava, 17.5.2017, Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

Inštitút pre výskum práce a rodiny, Bratislava

- Príspevková, vedeckovýskumná inštitúcia v rezorte MPSVaR SR
- Prioritnou náplňou činnosti IVPR je výskumná činnosť. Ide o aplikovaný sociálny výskum v oblasti:
 - politiky trhu práce a zamestnanosti, zamestnaneckých vzťahov, pracovno-právnych vzťahov
 - rodiny, detí, sociálnych vecí, rómskej problematiky,
 - pracovných podmienok, pracovnoprávnych vzťahov,
 - **BOZP a jej aspektov** (spoločenské, ekonomické, technické, vzdelávacie, faktorov pracovného prostredia a iné)
- Prierezovo cez všetky oblasti rodová rovnosť a rovnosť príležitostí, prevencia násilia – KMC a Linka pre týrané ženy,
- Nad rámec úloh kontraktu sa IVPR angažuje aj v iných vedecko-výskumných projektoch v spolupráci s domácimi a zahraničnými partnerskými organizáciami. (EU Foundation Dublin, Eurocare, ANED, Interlinks , APVV apod.)
- Vedecko-výskumné aktivity sú základom pre bohatú **publikačnú činnosť** a pre **organizáciu** rozličných vedecko-výskumných podujatí.
- Okrem výskumnej, publikačnej a vedecko - organizačnej činnosti vyvíja IVPR prostredníctvom Dokumentačného a informačného strediska sociálnej ochrany (knížnica DISSO) **dokumentačné, rešeršné, knižničné a informačné** aktivity.
- Horizontálnou prioritou je uplatňovanie rodovej dimenzie v aplikovanom sociálnom výskume.

Výskumné úlohy 2016-2017

- Komparatívna analýza systému výchovy a vzdelávania k BOZP v školskom vzdelávaní vo vybraných krajinách EÚ Kordošová Urdziková I.-XII. 2017
- Analýza rizík a faktorov pracovného prostredia vo vybraných odvetviach hospodárstva SR a obsahová analýza školských vzdelávacích programov vybraných študijných odboroch na Slovensku Urdziková Kordošová I.-XII. 2017
- Pokračovanie 2018.
- etapa v roku 2018 – Vytvorenie návrhu na zlepšenie výchovy a vzdelávania k BOZP a prevencii rizík v školských vzdelávacích programoch v odbornom vzdelávaní a príprave žiakov na povolanie vo vybraných stredných školách vzhľadom na potreby príslušných odvetví hospodárstva SR:
- Výskumná úloha: Návrh na zlepšenie obsahu výchovy a vzdelávania k BOZP a prevencie rizík v školských vzdelávacích programoch v odbornom vzdelávaní a príprave žiakov na povolanie vo vybraných stredných školách vzhľadom na potreby príslušných odvetví hospodárstva v SR
- Prieskum podmienok práce pridelenej cez agentúry dočasného zamestnávania Bednárík Kordošová Urdziková I.-XII. 2017 (pokračovanie úlohy z roku 2016)-2017
- **Nelegálna práca, fraudulentná práca, agentúrne zamestnávanie a ich dopady na pracovné podmienky a BOZP: I. etapa VU.** / Aut. správy Bednárík, Rastislav; Kordošová, Miroslava, Inštitút pre výskum práce a rodiny, Bratislava. 01.01.2016-31.12.2016. Bratislava : [IVPR](#), [2016](#). - 145 s.

Nelegálna práca, fraudulentná práca, agentúrne zamestnávanie a ich dopady na pracovné podmienky a BOZP

- Neisté zamestnávanie je často spájané s podvodnými formami zamestnávania, označovanými ako „**fraudulent**“. Eurofound v publikácii „Exploring the fraudulent contracting of work in the European Union“ (2016) uvádza, že „**podvodné spôsoby (fraudulent) sa javia ako legitímne formy pracovných zmlúv, pretože využívajú legálne zamestnanie / zmluvné vzťahy, ale pri bližšom pohľade je zrejmé, že zdanlivá pracovná zmluva maskuje svojrázne pracovné vzťahy a / alebo iného zamestnávateľa. Z tohto dôvodu podvodné uzatváranie pracovných zmlúv predstavuje zneužitie existujúceho legálneho zamestnania alebo zmluvných vzťahov**“.

Dočasná práca a SR

- Je zrejmé, že nepatríme ku krajinám s vysokým podielom dočasnej práce, avšak vyše 10% podiel z celkovej zamestnanosti (počet 214,7 tis. osôb v roku 2015) je vážnym signálom pre zvýšenú pozornosť ohľadne dodržiavania adekvátnych pracovných podmienok a zaobchádzania s dočasnými zamestnancami.
- Príznačné je, že za posledné obdobie 4 rokov tento podiel vzrástol zo 6,7 na 10,6%, čo je aj dôsledkom len pomalého prekonávania globálnej krízy. To, že dočasné zamestnávanie nie je medzi zamestnancami na Slovensku obľúbené, dokladajú informácie o príčinách účasti v takejto forme: je to z dôvodu nedostatku stálej práce (86,5%), keď stálu prácu si neželá len 12,6% dočasných pracovníkov (napr. z dôvodu starostlivosti o rodinu).
- Zavádzanie neistých foriem práce je na Slovensku už dlhodobo uplatňované a znamená určité formy stimulov pre rozvoj výroby. Odôvodňuje sa to potrebou zabezpečiť aspoň nejakú prácu a z nej plynúci zárobok v podmienkach ekonomicky slabých regiónov. Na druhej strane však je povinnosťou zamestnávateľov zabezpečiť primerané pracovné podmienky a bezpečnosť práce pre pracovníkov aj v takýchto formách práce.
- Vidina ziskov a diery v zákonoch však zvädza nielen k širšiemu uplatňovaniu prekérnej práce, ale až k fraudulentným (prakticky podvodným) formám najmä u bezbranných – vysielaných či agentúrnych zamestnancov.

BOZP a dočasné zamestnávanie

- **Všeobecné právne východisko zaistovania BOZP**
-
- Základné všeobecné právne východisko pre oblasť BOZP možno nájsť v §147 Zákonníka práce, ktoré predpokladá, že „zamestnávateľ je v rozsahu svojej pôsobnosti povinný sústavne zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia zamestnancov pri práci a na tento účel vykonávať potrebné opatrenia vrátane zabezpečovania prevencie, potrebných prostriedkov a vhodného systému na riadenie ochrany práce“.
- *Ustanovenie § 58 ods.8 Zákonníka práce predstavuje výnimku zo všeobecnej povinnosti zamestnávateľa v rámci ochrany práce v tejto všeobecnej povinnosti zamestnávateľa v zmysle § 147 ZP a tvorí základné kritérium pre posudzovanie rozdelenia kompetencií medzi užívateľského zamestnávateľ a ADZ*

Výhody agentúrneho zamestnávania na strane zamestnanca:

- Agentúrní zamestnanci pracujúci pre užívateľského zamestnávateľa majú možnosť získať veľké množstvo rôznych praktických skúseností, doplniť si kvalifikáciu a nájsť si trvalé zamestnanie.
- Medzi najhlavnejšie výhody agentúrneho zamestnávania patrí to, že pracovná agentúra slúži ako ochrana, stará sa o uchádzača a zaisťuje im prácu, príležitosť získania práce, ktorú by užívateľ neponúkol, uchádzačom je umožnené poznať nové pracovné postupy, pracovné procesy na viacerých pracoviskách a benefity, ktoré pracovná agentúra ponúka externým zamestnancom.
- Podmienky určujúce pravidlá pre dočasné pridelovanie zamestnancov na Slovensku smerujú najmä k tomu, aby boli vylúčené riziká nelegálnej práce. Dočasné pridelenie zamestnanca na výkon práce k užívateľskému zamestnávateľovi je založené na zmluvnom princípe. Bez súhlasu zamestnanca ho nie je možné realizovať. **Ide o podstatný zásah do pracovných podmienok zamestnancov.**

Výhody agentúrneho zamestnávania na strane užívateľa:

- V prvom rade užívateľovi odpadajú akékoľvek povinnosti ohľadom výberu vhodných kandidátov, uzatváraním pracovnoprávných vzťahov ako aj ukončenie pracovného pomeru, okamžité riešenie nedostatku pracovných síl, efektívna alternatíva krátkodobého vykrytia dopytu po pracovníkoch, zníženie mzdových nákladov, prevzatie administratívy a procesov spojených so zamestnávaním dočasných zamestnancov.
- Umožňuje užívateľskému zamestnávateľovi vyskúšať si odbornosť a schopnosti agentúrneho zamestnanca a v prípade záujmu ho prijať po skončení „leasingu“ do stavu vlastných kmeňových zamestnancov.
- Umožňuje pružne reagovať a flexibilne zabezpečiť vlastné potreby plnenia úloh súvisiacich s predmetom podnikateľskej činnosti a v dôsledku toho prináša úsporu personálnych nákladov.

Nevýhody agentúrneho zamestnávania

- Pre určité typy ľudí, ktorí sú zamestnaní v agentúre práce, môže byť naopak poznávanie nových ľudí nepríjemné a radšej majú stále pracovné zázemie s rovnakými spolupracovníkmi.
- Taktiež ako nevýhoda na strane zamestnanca môže byť vysoké pracovné nasadenie, ktoré sa bude očakávať od pracovníka, ktorý príde pracovať len na dobu určitú.
- Nevýhoda pracovnej sily pracujúcej prostredníctvom pracovnej agentúry je určite aj hlavne vysoká fluktuácia Nevýhodou zo strany užívateľa môže byť obmedzená dĺžka práce prideleného zamestnanca, ktorá je podľa zákona stanovená na 1 rok.
- Ďalšou nevýhodou je aj to, ak sa so zamestnancom dohodne užívateľ na pracovný pomer s neurčitou dobou, musí užívateľ počítať s vyššou cenou za zamestnanca, pretože časť platí pracovnej agentúre.

Oblasť BOZP

- *Agentúra dočasného zamestnávania („ďalej len ADZ“) poskytuje dočasnému agentúrnemu zamestnancovi ochranu podľa Zákonníka práce a zákona NR SR č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov, pokiaľ ide o pracovné podmienky a podmienky zamestnávania.*
- *V súlade s uvádzanými ustanoveniami príslušných právnych predpisov tak povinnosť zaistiť BOZP v rozsahu vymedzenom §6 ods.1 zákonom o BOZP spadá primárne do pôsobnosti **používateľského zamestnávateľa počas doby dočasného pridelenia zamestnanca na výkon práce k užívateľskému zamestnávateľovi.***
- *Informovanie a vzdelávanie*
- *Vstupná lekárska prehliadka*
- *OOPP (osobné ochranné pracovné prostriedky)*
- **Povinnosť všeobecnej starostlivosti užívateľského zamestnávateľa o BOZP a dohoda o koordinácii BOZP**
- **Pracovný úraz a iné poškodenia zdravia dočasne prideleného zamestnanca-**Na vzniknutý pracovný úraz sa tak uplatnia procesy ako v prípade vzniku pracovného úrazu u kmeňového zamestnanca okrem odlišnosti podľa § 17 ods.6 zákona o BOZP.

- Úloha pokračuje v roku 2017: 2. etapa-Prieskum podmienok práce pridelenej cez agentúry dočasného zamestnávania-
- Obsahové zameranie:
- Rámec pre prieskum dôsledkov fraudulentnej práce v podmienkach agentúrneho zamestnávania na pracovné podmienky a BOZP dáva Národná stratégia zamestnanosti SR do roku 2020, v ktorej sa zdôrazňuje potreba vytvárať dôstojné pracovné podmienky s osobitným dôrazom na prerokovanie týchto podmienok so sociálnymi partnermi.
- Účelom predkladaného prieskumu je, okrem iného pripraviť podklady pre spresňovanie právneho rámca pre pôsobenie agentúr dočasného zamestnávania, ktoré zamestnávajú občana v pracovnom pomere na účel jeho dočasného pridelenia k užívateľskému zamestnávateľovi.
- Prieskum sa zameria na zisťovanie a vyhodnotenie podmienok práce zamestnancov pridelených agentúrami dočasného zamestnávania, najmä ohľadom trvanie práce, odmeňovania, zabezpečenia BOZP, prípadne ďalších sociálnych aspektov práce.
- Prieskum predpokladá spoluprácu s Národným inšpektorátom práce. Prieskum plánujeme vykonať na vybraných ADZ a podnikoch s dočasne pridelenými zamestnancami. Respondentmi budú personalisti ADZ a podnikov a zástupcovia sociálnych partnerov (zamestnávateľov a zamestnancov) v sledovaných firmách.
- Výstup- príručka pre zamestnávateľov a zamestnancov

- Ďakujem za pozornosť !

miroslava.kordosova@ivpr.gov.sk